

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/801,Otwarcie-wystawy-Losy-Polakow-Zycie-i-smierc-Bronislawy-Czubakowskiej-ze-Zgierza.html>
19.03.2026, 20:57

Otwarcie wystawy „Losy Polaków. Życie i śmierć Bronisławy Czubakowskiej ze Zgierza” – Poczdam, 6 czerwca 2006 r.

12.06.2006

Dnia 6 czerwca 2006 r. w gmachu Landtagu Brandenburgii w Poczdamie odbyło się otwarcie wystawy pt. „Losy Polaków. Życie i śmierć Bronisławy Czubakowskiej ze Zgierza”. W uroczystości wzięli udział: prezydent Landtagu Gunter Fritsch, prezydent Zgierza, przedstawiciele Ambasady RP w Berlinie oraz grupy młodzieży niemieckiej i polskiej. Obecni na uroczystości pracownicy IPN dr Janusz Wróbel i Artur Ossowski udzielili wywiadu dla sekcji polskiej rozgłośni Deutsche Welle na temat działalności Biura Edukacji Publicznej IPN i swego udziału w projekcie. Wystawa ukazuje tragiczne losy polskich robotników przymusowych w Trzeciej Rzeszy na przykładzie skazanej na śmierć przez nazistowski sąd polskiej robotnicy przymusowej ze Zgierza. Jest ona wynikiem trzyletnich prac uczniów ze szkół Poczdamu, Berlina, Brandenburga oraz Zgierza, realizowanych w ramach polsko-niemieckiego projektu edukacyjnego, w którym uczestniczyła trójka pracowników BEP z oddziału łódzkiego IPN. Od 2003 r. uczniowie, pod kierunkiem pedagogów i opiekunów naukowych zbierali dokumenty, materiały ilustracyjne i relacje świadków na temat losów Bronisławy Czubakowskiej i innych polskich robotników przymusowych w Niemczech. Kilkakrotnie dochodziło do roboczych spotkań uczestników projektu na terenie Brandenburgii i w Zgierzu.

Od początku projekt wsparło wiele instytucji rządowych, stowarzyszeń i osób prywatnych. Ze strony niemieckiej szczególnie aktywne były: Verein zur Förderung Antimilitaristischer Traditionen in der Stadt Potsdam e. V., Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung i Deutsch-Polnisches Jugendwerk. Jednym z głównych motorów projektu był Klaus Leutner z Berlina. Natomiast ze strony polskiej uczestniczyły w projekcie Urząd Miasta Zgierza, Liceum Ogólnokształcące im. Romualda Traugutta w Zgierzu, Muzeum Miasta Zgierza oraz Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi.

Podczas uroczystości otwarcia wystawy zaprezentowano dwujęzyczną publikację, która zawiera teksty historyczne, dokumenty archiwalne, zdjęcia i ryciny dotyczące sprawy Bronisławy Czubakowskiej oraz fragmenty zebranych przez uczniów relacji polskich robotników przymusowych. W pracach redakcyjnych polskojęzycznej części uczestniczyli pracownicy IPN. Książka wydana w nakładzie tysiąca egzemplarzy będzie pomocą dla nauczycieli szkół polskich i niemieckich podczas zajęć z historii najnowszej.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Ein polnisches Menschenschicksal

Das Leben und Sterben von Bronisława Czubakowska aus Zgierz

Losy Polaków

Życie i śmierć Bronisławy Czubakowskiej ze Zgierza